

Onder
steunings
team

ZORG
SAMEN STEEDS BETER
**VOOR DE
JEUGD**

Notitie borgingsdocument expertteams

April 2025

Inhoudsopgave

2

Inleiding	3
Context	4
Inhoud huidige borgingsdocument: de vier functies van een regionaal expertteam	5
Aanvulling op borgingsdocument: de vijf randvoorwaarden voor een regionaal expertteam	6
1. Samenstelling en capaciteit regionaal expertteam	7
2. Kwaliteitseisen expertteamleden	9
3. Jeugdige, ouders en verwijzer aan tafel	10
4. Toegankelijkheid en aanmelding door ouders en jeugdigen zelf	11
5. Bestuurlijk commitment en gezaghebbendheid	12

Inleiding

2020: borgingsdocument regionale expertteams

Eind 2020 zijn door de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs van de VNG **de vier functies van de regionale expertteams** (RET's) vastgesteld in een borgingsdocument. In de periode eind 2020 tot begin 2022 hebben de RET's deze vier functies (verder) ingevuld en/of (verder) versterkt. Hierin werden zij actief ondersteund vanuit het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ), door wie de stand van zaken per RET werd geëvalueerd met een zelfscan, en de 8 **Bovenregionale Expertisenetwerken Jeugdhulp**.

2022: notitie met randvoorwaarden als aanvulling op borgingsdocument

Aanvullend op deze vier taken hebben de RET's in de zomer van 2021 aangegeven een verdere verdiepingsslag van randvoorwaarden landelijk vast te willen stellen. Randvoorwaarden waarmee zij hun slagkracht kunnen vergroten en waarmee er landelijke eenduidigheid is voor ouders en jeugdigen.

De VNG heeft naar aanleiding van deze vraag de opdracht gegeven aan het OZJ om, in samenwerking met expertteams en expertisenetwerken, deze randvoorwaarden op te stellen. **Het OZJ heeft deze opdracht aangenomen en een aanvulling geschreven op het huidige borgingsdocument**. Hiervoor zijn verschillende gesprekken gevoerd en themasessies gehouden met de projectleiders Expertisenetwerken, de voorzitters van de RET's, beleidsambtenaren van gemeenten, de VNG en VWS. Op basis van deze opgehaalde informatie zijn door een werkgroep bestaand uit twee projectleiders expertisenetwerken, twee voorzitters van een RET en het OZJ, randvoorwaarden geformuleerd. Hierin zijn zoveel mogelijk in de gesprekken en sessies benoemde wensen verwerkt. Deze randvoorwaarden zijn een aanvulling op het borgingsdocument en zijn richtinggevend voor de doorontwikkeling van de RET's.

2024: aanscherping notitie

Drie jaar na het verschijnen van deze notitie hebben de Boven Regionale Expertteams het OZJ gevraagd om een aanscherping te schrijven. Reden hiervoor is dat de RET's verschillende vragen hebben aan de BEN's en de RET's zich verschillend hebben ontwikkeld. Vanuit de ervaring kunnen aanvullingen worden gedaan die behulpzaam zijn voor de ontwikkeling van alle RET's. Het OZJ heeft deze opdracht in juni 2024 aangenomen, gesprekken gevoerd met de BEN's en RET's en gebruik gemaakt van de sterkte-zwakke analyses die gemaakt zijn. Op basis hiervan is deze notitie aangevuld en aangescherpt.

[Link naar het werkboek.](#)

Context

Regionale expertteams

Voor iedere jeugdige uit de regio een passende oplossing. Daarvoor staan RET's aan de lat. Binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is afgesproken dat iedere jeugdhulpregio een RET heeft ingericht, die ervoor zorgt dat voor elke jeugdige, ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en wachtlijsten bij aanbieders, met urgentie passende hulp wordt georganiseerd. Van deze zorgvragen wordt geleerd ten behoeve van advisering over het (jeugd)zorgstelsel.

Jeugdhulpregio's kennen diverse tafels voor vastgelopen zorgvragen zoals Beschermingstafel, MDA++, zorg- en veiligheidstafel. Daarnaast zijn er specifieke regionale besprektafels ten behoeve van bijvoorbeeld afstemming aanmeldingen, toeleiding crisiszorg, afstemming Jeugdzorg + plaatsingen. Jeugdigen worden soms op meerdere tafels besproken. De doelstelling, samenstelling en organisatie van de tafels verschilt sterk van elkaar. Zo zijn er binnen een jeugdhulpregio gremia georganiseerd waar individuele zorgvragen financieel en/of inhoudelijk bekeken worden. Aangezien er verschillende routes kunnen zijn binnen een jeugdhulpregio voor vastgelopen zorgvragen en deze verschillende doelstellingen hebben, ligt de uitdaging om deze routes te onderzoeken, analyseren en te komen tot een helder ontwerp voor een RET dat aansluit op deze routes én voldoet aan de functies en randvoorwaarden zoals beschreven in dit document.

De belangrijkste taken van een RET zijn:

1. Voor iedere jeugdige en het gezin uit de regio een passende oplossing met perspectief, ongeacht de complexiteit van de zorgvraag;
2. Een bijdrage leveren aan een lerend jeugdstelsel door te leren van casuïstiek

Samenwerking met de bovenregionale expertisenetwerken

Sinds 2020 kent Nederland 8 bovenregionale expertisenetwerken. Deze netwerken hebben als doel dat geen enkele jeugdige met een meervoudige, complexe of weinig voorkomende zorgvraag tussen wal en schip valt. Dit doen zij door lokale en regionale partners, waaronder de RET's, te ondersteunen bij het

bieden van passende jeugdhulp en begeleiding. Daarnaast hebben ze de opdracht om een leeromgeving in te richten en rode draden te halen uit de landelijke monitor. De expertisenetwerken en RET's overlappen ten aanzien van opdracht en taken. Om ervoor te zorgen dat ouders en jeugdigen niet geconfronteerd worden met een volgend gremium waarnaartoe opgeschaald kan worden is ervoor gekozen om de RET's de laatste schakel te laten zijn. De expertisenetwerken ondersteunen de RET's en hun partners bij hun taak.

Voor de RET's krijgt dit onder andere vorm door:

- het meedenken met de opzet en organisatie van RET's;
- het beschikbaar stellen van experts/deskundigen op een bepaald vakgebied;
- coaching van voorzitters;
- ontwikkelen/aanbieden van scholing aan (leden van) RET's;
- het faciliteren van samen werken en samen leren van RET's binnen een landsdeel;
- toevoegen van procesregisseurs/procesversnellers aan RET's;
- het beschikbaar stellen van financiële middelen t.b.v. individuele casuïstiek/innovatie van het stelsel en invulling van hiaten in het specialistisch zorgaanbod.

[Klik hier voor meer informatie over de bovenregionale expertisenetwerken.](#)

Domeinoverstijgend werken

Om goed aan te sluiten bij de vastgelopen zorgvragen van deze gezinnen is domein overstijgend werken vaak noodzakelijk. Schotten die er zijn tussen WMO/Jeugd/overgang 16-26/volwassenenzorg/jeugdzorg/werk en inkomen/ sociale zaken zitten oplossingen vaak in de weg. Ontschot en domeinoverstijgend werken is in de praktijk niet makkelijk. Dit vraagt om bereidheid tot maatwerk en samenwerking. Vaak loopt men in een casus tegen schotten aan, waardoor de oplossing op dat moment niet gerealiseerd kan worden. Beter is het om op een rustig moment werkafspraken te maken over hoe om te gaan met domeinoverstijgend werken. Uitgangspunt moet zijn dat systemen dienend zijn op de zorgvraag van de client en dat de inhoud leidend is.

Inhoud huidige borgingsdocument: de vier functies van een regionaal expertteam

5

In het huidige borgingsdocument Expertteams Jeugd staat dat een RET onderstaande vier functionaliteiten bevat, waarbij het primaat ligt op de functionaliteit procesregie. De functies laten zich als volgt omschrijven:

Consultatie en advies

Een RET kan door zowel een ouder of jeugdige als een professional om advies gevraagd worden rondom een vastgelopen zorgvraag. In principe geeft een RET op alle vraagstukken een antwoord.

Procesregie

Zorgvragen die zijn vastgelopen op de inhoud (niemand weet wat de oplossing is) of op de samenwerking tussen partijen kunnen worden losgetrokken door het RET. Zij hebben hiervoor de functie procesregie ingericht aan de hand van vier stappen: aanmelding/triage, overleg over de zorgvraag (gezamenlijke analyse en planvorming), monitoren en afschalen/afsluiten van de gemaakte plannen. De rol van de procesregisseur is ervoor te zorgen dat alle hulpverleners/ partners die nodig zijn voor een doorbraak tot een gezamenlijk plan komen en dit ook uitvoeren. In dit plan zijn het doel, de rollen en taken duidelijk beschreven en vindt er monitoring op de uitvoering plaats. De melders, ouders en jeugdigen worden bij het overleg over de zorgvraag uitgenodigd.

Signaleren en adviseren

Het RET registreert de casuïstiek in de landelijke monitor. Op basis van de hierin geregistreeerde gegevens maakt het RET periodiek een rapportage van de binnen hun regio aangedragen en opgepakte vastgelopen zorgvragen. Deze rapportage gaat in op gesignaleerde ontwikkelingen en knelpunten. De ontwikkelingen en knelpunten worden voorzien van een advies. Deze analyse wordt onder de aandacht gebracht bij de lokale regionale bestuurders en partners, bij de bovenregionale expertisenetwerken en, waar nodig, bij landelijke bestuurders en partners.

Leren van vastgelopen zorgvragen

De opgepakte vastgelopen zorgvragen worden met enige regelmaat geëvalueerd. Deze evaluaties zijn gericht op het bespreken van zowel de samenwerking als de inhoudelijke knelpunten en oplossingen. De uitkomsten van deze evaluaties worden vervolgens vertaald naar adviezen richting de moederorganisatie van de betrokken melders (gemeenten en gecertificeerde instellingen) en hulpverleners. Naast evaluaties van vastgelopen zorgvragen kan geleerd worden in de vorm van intervisie, en collegiale peerreviews tussen RET's. Deze leervormen zijn primair gericht op het verbeteren van de eigen werkwijze van het RET en de expertisenetwerken.

Aanvulling op borgingsdocument: de vijf randvoorwaarden voor een regionaal expertteam

6

In aanvulling op de vier functies zijn een vijftal randvoorwaarden benodigd. Deze zijn door een team van experts (projectleiders van de expertisenetwerken, voorzitters van RET's en OZJ) opgesteld. De randvoorwaarden maken dat ieder RET de vragen van ouders en jeugdigen in de regio beter kan beantwoorden en de juiste hulp kan realiseren.

De vijf randvoorwaarden zijn:

- 1 **Samenstelling expertteam: een kernteam met flexibele schil**
- 2 **Kwaliteitseisen expertteamleden**
- 3 **Jeugdige, ouders en verwijzer aan tafel**
- 4 **Toegankelijkheid en aanmelding door ouders en jeugdigen zelf**
- 5 **Bestuurlijk commitment en gezaghebbendheid**

Voorbeeld: met een expertteam bestaand uit verschillende expertises, in samenwerking met jeugdige en ouders, komen tot een oplossing

Agnes heeft een langgerekte lijst van tientallen klinische opnames en behandelingen in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Agnes is een jonge vrouw met veel talenten en interesses, maar heeft naast haar vermoedelijke autisme spectrum stoornis, meerdere trauma's en een eetstoornis. Het laatste heeft geleid tot diverse (gedwongen) ziekenhuisopnames.

Haar vraag : 'help mij in mijn eigen omgeving herstellen'. Samen met Agnes, haar ouders en de betrokken professional(s) is een oplossing gecreëerd als antwoord op deze vraag.

In een appartement vlakbij haar ouders, midden in een dorp, woont Agnes nu. Ze wordt ondersteund door een ambulant maatwerkteam met professionals die hier specifiek op zijn toegerust. De behandelverantwoordelijke GGZ-instelling blijft aangesloten door coaching van de medewerkers en ondersteuning op maat voor Agnes wanneer nodig.

Er is sprake van herstel, maar soms zijn er nog momenten van terugval en is (gedwongen) sondevoeding op maat nodig. In deze besluitvorming is Agnes zelf actief betrokken en worden medische handelingen verricht door de wijkverpleegkundige. Ook het ziekenhuis is en blijft betrokken in coaching en advies rondom voeding en verantwoord gewicht.

Agnes leest voor op de basisschool waar ze zelf ooit op heeft gezeten. Een dorp en een school die als community Agnes helpen in haar herstel van het gewone leven.

1. Samenstelling en capaciteit regionaal expertteam

Samenstelling: kernteam met een flexibele schil

Het RET heeft een duurzame samenstelling van een **kernteam** bestaand uit een voorzitter, procesondersteuner en een vast team van experts (deelnemers) met een brede vertegenwoordiging van expertise, die voor het realiseren van tijdige en passende hulp in de regio van belang zijn, minimaal op het gebied van JGGZ, LVB en JenO expertise.

Een duurzame samenstelling houdt allereerst in dat het team voor een zo lang mogelijke periode uit dezelfde mensen bestaat. Zodat zij op elkaar ingespeeld raken, weten wie welke insteek heeft en elkaar op die manier goed kan aanvullen. Het is daarnaast essentieel gebleken om het onderwijs (zoals samenwerkingsverband passend onderwijs of leerplicht) altijd te betrekken. Wanneer dit niet gebeurt blijkt het in een later stadium lastig om hen aan te laten sluiten in het perspectief voor de jeugdige. Door hier een verplichtend karakter aan te geven, worden aanmelders gestimuleerd om altijd naar een vorm van betrokkenheid vanuit het onderwijsveld te zoeken. Ook ervaringsdeskundigheid en expertise vanuit welzijn (wijkteam, voorveld en brede blik expertise) kunnen waardevolle bijdragen leveren aan het team.”

Het kernteam kan aangevuld worden met een **flexibele schil**. In deze flexibele schil zitten professionals met een expertise die niet standaard elk overleg aanwezig hoeven te zijn, maar afhankelijk van het vraagstuk wat voorligt aan kunnen sluiten. Bijvoorbeeld expertise op het gebied van: forensische zorg; eetstoornissen; complexe ouderrelaties; volwassen GGZ; armoede, schuldhulpverlening en wonen.

Taken van het kernteam

Het RET kent in de basis een kernteam dat bestaat uit de volgende minimale rollen, met bijbehorende taken:

Een onafhankelijke voorzitter

De taken van de voorzitter zijn minimaal: bepalen welke partijen moeten deelnemen aan het overleg, het begeleiden van het overleg, het formuleren van het gezamenlijke advies of besluit over het benodigde (maatwerk in het) zorgaanbod, het monitoren van het advies en besluit over het zorgaanbod, en de

terugkoppeling van rode draden aan onder andere inkooporganisatie, bestuurders, bovenregionale expertisenetwerk (leren).

Een procesondersteuner(s)

De taken van de procesondersteuner zijn: het verzamelen van de relevante informatie over een vastgelopen zorgvraag, het plannen van het overleg en het notuleren van het overleg.

Kernteamleden

De belangrijkste taak van de deelnemers is: meedenken en -doen vanuit hun eigen inhoudelijke expertise (LVB, JGGZ, J&O, onderwijs etc.), kennis van de mogelijkheden van het netwerk en expertise binnen het zorglandschap. Zij zijn gewend te werken met vastgelopen zorgvragen en kunnen vrijdenken vanuit ervaring en inzicht om te komen tot passende oplossingen (out of the box en innovatief). De deelnemers hebben een stevige positie en gezag binnen de eigen organisatie dan wel het zorglandschap. Hierbij zijn zij verantwoordelijk voor:

- het meenemen van de informatie die zij hebben over de voorliggende vastgelopen zorgvraag;
- het hebben van inzicht in de mogelijkheden tot ondersteuning van eigen organisatie of binnen het totale zorglandschap in de vastgelopen zorgvraag;
- het breed kunnen meedenken over zowel de vraag als de oplossingen die aansluiten op de voorliggende vraag;

Capaciteit

Deze werkzaamheden moeten vertaald worden naar een passend aantal benodigde uren. Voor de rollen van voorzitter en procesregisseur samen is voor een regio minimaal 24 uur per week nodig, met enige uren voor ondersteuning. Voor grotere regio's is doorgaans meer tijd voor beide rollen noodzakelijk. De beschikbare uren hebben invloed op de ambities van de regio; hierover dient het gesprek te worden gevoerd met de gemeenten om duidelijkheid te krijgen over de noodzaak van meer dan 24 uur of de gevolgen van een lager aantal uren.

Wat betreft overlegstructuur geldt dat de vragen die jeugdigen en ouders aan een RET vragen om snelheid en zorgvuldigheid. Om de juiste ondersteuning te kunnen bieden komt het RET minimaal 1 keer per 2 weken samen.

Voorbeeld: samenstellingen van het kernteam

In de praktijk hebben jeugdhulpregio's doorgaans op één van onderstaande manieren het kernteam samengesteld. Hieronder een overzicht van de voor- en nadelen van beide samenstellingen.

Vast kernteam bestaat uit **een vertegenwoordiging van de grootste zorgaanbieders**, eventueel laten zorgaanbieders vanuit dezelfde expertise elkaar vertegenwoordigen. Het teamlid vanuit de zorgaanbieder (of vertegenwoordiging van de zorgaanbieders) zorgt er hierbij voor dat 'zijn/haar deel' van de passende oplossing, die tijdens het overleg wordt gemaakt, ook door zijn/haar organisatie wordt uitgevoerd. Kortom, ieder teamlid zit met mandaat vanuit de organisatie aan tafel.

Voordelen:

- Passende zorg wordt ook makkelijker daadwerkelijk uitgevoerd.
- Aan tafel wordt al besproken wie welk deel van de oplossing uit zal (laten) voeren.

Nadeel:

- Soms sluiten kleinere innovatieve aanbieders hierdoor niet aan en zullen zij via de flexibele schil betrokken moeten worden.

Vast kernteam bestaat uit **professionals die op grond van hun expertise aansluiten** en niet vanuit vertegenwoordiging van zorgaanbieder(s).

Voordeel:

- Soms makkelijker om los van bestaand aanbod te denken in oplossingen.
- Deelname op persoonlijke titel betekent deelname zonder last of ruggespraak en uitsluitend denken vanuit het belang van de voorliggende casus.

Nadelen:

- Bedachte passende zorg moet daarna nog "verkocht" worden in het zorglandschap wie het uit gaat voeren.
- Dit vraagt hierdoor meer uren procesregie en overtuigingskracht.

2. Kwaliteitseisen expertteamleden

Bij het samenstellen van een RET is kennis en ervaring rondom de dynamiek van een vastgelopen casus belangrijk. Maar minstens zo belangrijk is het profiel van de deelnemers van het RET, hun competenties. Casussen die bij een RET komen kenmerken zich doorgaans door vragen van jeugdigen en ouders die niet beantwoord kunnen worden doordat 'het systeem' het antwoord niet voldoende weet op de problematiek, het vastloopt in het systeem of men het niet eens wordt over de oplossing. Anders denken, bereid zijn om over je eigen schaduw heen te stappen en lef tonen door iets nieuws te willen uitproberen, zijn kenmerken die minstens zo belangrijk zijn bij doorbraakcasussen als achtergrond en opleiding. En zijn de deelnemers onder leiding van de voorzitter in staat om een veilige en prettige gespreks sfeer te creëren? Een goed functionerend RET kenmerkt zich door een mooie mix tussen kennis, attitude en sfeer. Het is belangrijk om deelnemers aan tafel te hebben die deze mix (samen) creëren. Om een goed functionerend RET te hebben is het noodzakelijk om deelnemers te selecteren op een beschreven profiel. De slagkracht en mogelijkheden van een RET hangen voor een groot deel af van de competenties van de deelnemers.

Voorbeeld: functieprofiel expertteam deelnemer

Een expertteam deelnemer...

- is een vrijdenkende senior met een achtergrond als gedragsdeskundige of aantoonbare kennis over ontwikkelingspsychologie en psychopathologie.
- heeft academisch werk- en denkniveau en ruime kennis en ervaring op het brede terrein van jeugd- en volwassenproblematiek.
- heeft kennis van de sociale kaart, zowel regionaal als landelijk.
- is in staat om onderscheid te maken tussen casuïstiek, managementprocessen en financieel beleid en daar een juiste afweging in te maken.
- heeft kennis van de normale en afwijkende ontwikkelingspsychologie van jeugdige, adolescent en volwassenen, het gezin als systeem en bijbehorende diagnostiek en behandeling. Heeft ervaring met de dynamiek van een vastgelopen zorgvraag.
- heeft inzicht in en overzicht op de capaciteit en de wachtlijst van het zorgaanbod van de vertegenwoordigde organisatie en/of sector en weet welke creatieve inzetmogelijkheden er zijn bij de aanbieders die hij/zij vertegenwoordigt.
- is in staat creatief en out of the box te denken en heeft voldoende mandaat om bij de betrokken organisaties de expertteam adviezen te borgen.
- benadert jeugdigen met vertrouwen in hun ontwikkeling en een positieve, perspectiefrijke houding, en toont risicobereidheid om precare oplossingen een kans van slagen te geven.

Competenties: Gedreven, oplossingsgericht, innovatief, creatieve denker, gericht op samenwerken, analytisch, omgevingsbewust, besluitvaardig, kansendenker.

Voorbeeld: functieprofiel expertteam voorzitter

Een expertteam voorzitter...

9

- is een vrijdenkende senior en in de eerste plaats de coördinator die de activiteiten van het Expertteam op elkaar afstemt.
- heeft academisch werk- en denkniveau en ruim kennis en ervaring op het brede terrein van jeugd- en volwassenproblematiek.
- heeft kennis van de sociale kaart, zowel regionaal als landelijk.
- is in staat om onderscheid te maken tussen casuïstiek, managementprocessen en financieel beleid en daar een juiste afweging in te maken.
- heeft ervaring met de dynamiek van een vastgelopen zorgvraag.
- beheerst de Engelse taal i.v.m. een toename van RET's die in het Engels gehouden worden.
- stimuleert samenwerking; rondom de casuïstiek, rondom de deelnemende organisaties en binnen de regio. Is een bemiddelaar; brengt verschillende partijen op één lijn in het belang van de casus.
- luistert, observeert, adviseert en adresseert, zowel gevraagd als ongevraagd.
- is het gezicht en aanspreekpunt van het Expertteam.
- leidt de besprekingen van het Expertteam.
- benadert jeugdigen met vertrouwen in hun ontwikkeling en een positieve, perspectiefrijke houding, en toont risicobereidheid om precare oplossingen een kans van slagen te geven.

Competenties: Gedreven, leiding geven, innovatief, gericht op het proces en de mensen, gericht op samenwerking, analytisch, omgevingsbewust, besluitvaardig, kansendenker, onpartijdig, weet wanneer te versnellen en wanneer te vertragen, bouwt aan relaties.

3. Jeugdige, ouders en verwijzer aan tafel

10

In een RET wordt gepraat **met** ouders, jeugdigen en verwijzer, **niet over**. Dit is het uitgangspunt van de RET's.

Hierbij gelden de volgende richtlijnen:

1. Zonder verwijzer en jeugdigen/ouders geen overleg. Dit is onderdeel van het proces.
2. We luisteren naar de wens van de ouders en jeugdige en nemen die wens als ons uitgangspunt.

Een RET-lid neemt namens het RET altijd voorafgaand aan de bespreking contact op met de ouders of jeugdige. Het uitgangspunt is dat zij deelnemen aan het overleg, en het RET-lid ondersteunt hen daarbij. In dit gesprek bespreekt het lid hoe de ouders of jeugdige zich willen laten bijstaan, zodat hun stem, behoeften en verhaal goed gehoord worden. De keuze blijft altijd bij de ouders of jeugdige.

Om tot een gelijkwaardige en productieve samenwerking te komen zijn een aantal aandachtspunten cruciaal bevonden. Het document: "Ouders en jongeren aan tafel in de jeugdzorg" biedt suggesties uit de praktijk.

4. Toegankelijkheid en aanmelding door ouders en jeugdigen zelf (aanvulling op consultatie en advies)

11

In het eerste borgingsdocument is gezamenlijk vastgesteld dat ouders en jeugdigen zelf een zorgvraag neer kunnen leggen bij een RET. Echter, in de praktijk blijkt dat dit nog niet altijd tot uitvoering is gekomen. Daarom wordt deze randvoorwaarde toegevoegd, zodat elk RET deze stap ook daadwerkelijk kan zetten.

Het RET is bekend en vindbaar voor ouders en jeugdigen

Het RET is bekend en vindbaar binnen de regio voor verwijzers, samenwerkingspartners, ouders en jeugdigen. Bijvoorbeeld een verwijzing naar het RET op de gemeentelijke website. Daar vloeit uit voort dat iedereen een aanmelding kan doen voor een bespreking in het expertteam, zoals verwijzer, zorgaanbieder, het onderwijs, ouders en jeugdigen. De voorzitter bepaalt in overleg met verwijzer of de aanmelding leidt tot een bespreking bij het RET of dat de vraag op een andere manier opgelost kan worden. Het RET laat niet los totdat er een oplossing of een goede overdracht is.

Na de overdracht wordt er zorgvuldig periodiek opvolging gepland. Dit betekent dat het RET periodiek nagaat hoe het met de jeugdige gaat en of de ingezette acties succesvol zijn geweest. Dit draagt bij aan het leren van zowel het RET als zijn partners, en de verzamelde informatie is van belang om het effect te meten. Bovendien zorgt deze opvolging ervoor dat, indien een aanbieder voortijdig loslaat, het RET direct kan anticiperen en ondersteuning kan bieden waar nodig

Het is belangrijk dat het RET hierin ondersteund wordt, o.a. door de jeugdregio en expertisenetwerken, en dat een RET voldoende vaardigheden en tijd heeft om deze rol te kunnen vervullen. Dit is namelijk echt een extra taak. De expertisenetwerken kunnen een RET ondersteunen, adviseren of helpen bijvoorbeeld in de vorm van: intervisie tussen voorzitters faciliteren om te leren, sparren met een voorzitter in lastige situaties, of expertise organiseren om gezamenlijk een gesprek te voeren met ouders of jeugdigen.

Hoe ga je om met vragen die eigenlijk klachten zijn?

Naast vragen gericht op de juiste ondersteuning, hebben sommige jeugdigen en ouders ook negatieve ervaringen binnen de jeugdzorg. Die negatieve ervaringen moeten worden gehoord, maar hebben vaak niets te maken met het realiseren van passende zorg voor een jeugdige. Er zijn in het land diverse bestaande structuren ingericht waar jeugdigen en ouders met hun negatieve ervaringen, hun zorgen en klachten terecht kunnen. Wanneer uit een rechtstreekse aanmelding van een ouder of jeugdige bij het RET blijkt dat er eigenlijk geen sprake is van een vraag naar passende zorg, maar meer een vraag om gehoord te worden in hun klacht, dan is het belangrijk om als RET door te verwijzen naar de bestaande structuren, bijvoorbeeld vertrouwenspersoon, klachtenregelingen aanbieders en gemeenten. Goed weten hoe deze lokaal en landelijk zijn ingericht is daarom een must. De tijd nemen (en hebben) om deze jeugdigen en ouders goed door te verwijzen naar deze structuren voorkomt dat deze jeugdigen en ouders zich niet gehoord voelen in hun klacht.

5. Bestuurlijk commitment en gezaghebbendschap

Bestuurlijk commitment

Er is bestuurlijk commitment met de betrokken partijen van het RET en daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het RET. De betrokken partijen zijn minimaal: jeugdhulpregio, gemeenten; jeugdhulpaanbieders; jeugdbescherming; wijkteams en clientvertegenwoordiging. Dit commitment is vastgelegd in afspraken, in een document (bijvoorbeeld een convenant). Daarnaast is er een bestuurlijk overleg/stuurgroep waar de voortgang, monitor, analyses en knelpunten besproken worden. Dit overleg vindt minimaal twee keer per jaar plaats.

Gezaghebbendschap

RET's kunnen binnen het jeugdstelsel, de aanbestedingsregels, budgettaire grenzen, gemeentelijke organisatie en hiërarchie **geen** mandaat hebben om juridische, politieke en bestuurlijke afspraken en overeenkomsten te bepalen. Zij kunnen immers nooit het mandaat van bijvoorbeeld de jeugdbeschermers overnemen. Deze blijft eindverantwoordelijk en heeft altijd definitief besluitrecht.

Deze teams kunnen in een (jeugdzorg)regio echter **wél**, op basis van gezaghebbendschap en doorzettingsmacht, doekracht hebben. Dit is gezag dat algemeen gerespecteerd wordt, zodat het advies zonder meer wordt overgenomen als de best passende zorg. De betrokken partijen hebben de wil om het advies te realiseren en kunnen daarbij door het RET ondersteund worden in de vorm van procesregie.

RET's moeten hierover afspraken maken, dat zij geaccepteerd gezag hebben vanuit de gemeente(n), verwijzers en aanbieders voor het advies, de uitvoering van de oplossingen én de daarbij behorende financiering. Je doet wat je zegt, en zegt wat je doet. Dit betekent ook dat het advies van het RET in principe als bindend wordt gezien. Als het RET al heeft plaatsgevonden, wordt het gesprek

12

niet opnieuw gevoerd op verzoek van bestuurders; er is sprake van gezamenlijke risicobereidheid, gezamenlijke verantwoordelijkheid en onvoorwaardelijke steun voor het standpunt van het RET.

Stappen om hiertoe te komen zijn:

- Maak afspraken met de hierboven genoemde stuurgroep (in een convenant of samenwerkingsafspraken) dat het RET een bindend advies geeft.
- Leg de afspraken ook vast in de inkoopcontracten met aanbieders.
- Schaal procesregie indien nodig op, zodat dat het advies ook daadwerkelijk tot uitvoering komt. Leg deze opschalingsmogelijkheden, voor als het RET vastloopt en een doorbraak moet forceren, met alle partners vast in een document (escalatieladder). De voorzitter kan deze escalatie inzetten indien nodig.
- Evalueer de casuïstiek met de stuurgroep om te leren van het proces.
- Draag eventueel politiek risico gezamenlijk. Soms wordt er door het RET een maatwerk oplossing bedacht, die door een politiek risico door de verantwoordelijke gemeente of aanbieder niet aangedurfd wordt te voeren. Het is dan belangrijk om dit met alle bestuurders te bespreken, zodat er in gezamenlijkheid risico gedragen kan worden, zodat je er als gemeente of aanbieder niet alleen voorstaat.

Voorbeeld van een RET met bestuurlijk commitment en gezaghebbendschap

Het Expertteam geeft een zwaarwegend en niet vrijblijvend advies. Dit zwaarwegend en niet vrijblijvend advies brengt mee dat alle deelnemende partijen zich committeren aan het advies dat wordt gegeven door het Expertteam. De jeugdhulpaanbieders zorgen voor de tijdige en passende oplossing na het zwaarwegend en niet vrijblijvend advies en de verantwoordelijke gemeente zorgt voor de daarbij behorende financiering. De partijen zorgen voor interne commitment voor de uitvoering van het zwaarwegend en niet vrijblijvend advies tijdens het overleg. In het zwaarwegend en niet vrijblijvend advies wordt ingegaan op de volgende elementen:

- Samenvatting casus
- Het advies
- Gemaakte afspraken

Onder
steunings
team

ZORG
SAMEN STEEDS BETER
**VOOR DE
JEUGD**

COLOFON

Opdrachtgever Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Geschreven in samenwerking met RET's en BEN's

www.voordejeugd.nl

© OZJ, April 2025